

ПРАВА на ВОЛЮ

Праваабарончы бюлетеңь

Ад сталіцы да самых ускраінаў

Паводле "Каляндарнага плану арганізацыйных мерапрыемстваў па падрыхтоўцы і правядзеніні выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь", зацверджанага Цэнтральнай камісіяй, збор подпісаў выбаршчыкаў будзе праходзіць да 29 кастрычніка ўключна. Варта адзначыць, што збор подпісаў паступова набраў хаду па ўсёй Беларусі. Аднак пакуль эты працэс нельга назваць раўнамерным і бесперашкодным... Жыхары некаторых гарадоў і мястэчкаў ужо мелі магчымасць ня толькі падпісацца, але і асабіста паразмаўляць з патэнцыйнымі кандыдатамі. Але, зразумела, што асноўная праца зараз разгортаецца

ў сталіцы краіны. Так, каля сталічнага ГУМу ўжо разгарнуліся пікеты па зборы подпісаў за вылучэніне Уладзіміра Някляева, Яраслава Раманчука, Андрэя Санынікава, Віталя Рымашэўскага, Рыгора Кастусёва і ажно некалькі – за Аляксандра Лукашэнку. Некаторыя прэтэндэнты на пасаду кіраўніка дзяржавы прыязджаюць на пікеты асабіста. Да іх пастаянна зъвітаюцца людзі з пытаннямі, на якія яны імкнутца падрабязна адказаць. Такія сустрэчы з выбаршчыкамі сталіцы правялі Яраслаў Раманчук, Уладзімір Някляеў, Андрэй Санынікай, Але́сь Міхалевіч ды інш. У рэгіёнах актыўна

(Працяг на стар. 6)

Адзіная ў Еўропе

Дэлегацыя Рады Еўропы
ня будзе назіраць
за выбарамі ў Беларусь

Рада Еўропы ня здолее адправіць дэлегацыю дзеля назірання за выбарамі прэзідэнта Беларусі. Пра гэта на сустрэчы з беларускім журналістамі ў Страсбургу паведаміў прадстаўнік Генеральнай дырэкцыі па дэмакратыі і палітычных пытаннях Рады Еўропы Майкл Інгельдоў.

"Як нам стала вядома, згодна з беларускім заканадаўствам, назіраць за выбарамі ў нашай краіне могуць толькі прадстаўнікі арганізацыяў, сябрамі якіх з'яўляецца Беларусь. На прыклад, АБСЕ, СНД, але ня Рада Еўропы", – адзначыў еўрапычноўнік.

Паводле словаў Майкла Інгельдоў, назіранье прадстаўніку ПАРЕ за выбарамі ў Беларусі – неад'емная ўмова сібірства нашай краіны ў Радзе Еўропы. "Мы павінны на ўласныя вочы пераканацца, што выбары праходзяць празрыста і справядліва, у адпаведнасці з еўрапейскімі стандартамі. На пэўных этапах гэтыя пытанні будуть уздымацца. Але датуль яшчэ трэба прайсці доўгі шлях", – адзначыў прадстаўнік Генеральнай дырэкцыі па дэмакратыі і палітычных пытаннях Рады Еўропы.

Нагадаем, нашая краіна адзіная ў Старым Свеце не ўваходзіць у Раду Еўропы і ніяк не прадстаўленая ў яе Парламентскай асамблі. Ад студзеня 1997 году беларускі парламент пазбавіўся статуса съпецзапрошанага ў ПАРЕ.

Рада Еўропы – своеасаблівы кансультатыўны форум, які аб'ядноўвае 47 еўрапейскіх дзяржаваў. Яго асноўная мэта – пабудова адзінай Еўропы – грунтуюча на прынцыпах свабоды, дэмакратіі, абароне правоў чалавека і вяршэнства закону, якія замацаваныя ў Еўрапейскай канвенцыі аб абароне правоў чалавека і асноўных свабодаў. Эканамічнымі і ваенна-палітычнымі пытаннямі арганізацыя не займаецца.

Праваабарончыя матэрыялы
можна таксама прачытаць
на сайтах: www.spring96.org;
www.charter97.org; www.bajr.ru

...Звы́клай карціна парушэньня

Выбары

Прэс-канферэнцыя кампаніі "Праваабаронцы за свабодныя выбары" па выніках першага этапу выбарчай кампаніі адбылася 1 кастрычніка ў Менску. Назіральнікі парынали сітуацыю з выбарамі кіраўніка дзяржавы з той, што мела месца на папярэдніх выбарах. Намесьнік старшыні Праваабарончага цэнтру "Вясна" Валянцін Стэфановіч і кіраўнік юрыдычнай камісіі Беларускага Хельсінскага Камітэту Гары Паганяйла адзначылі некаторыя прагрэс у плане дэмакратычнасці выбарчага працэсу, але ў цэлым – звыклую карціну парушэньня з боку ўлады.

"Большасць з 80 доўгатэрміновых назіральнікаў, якія сачылі па ўсёй краіне за ўтварэннем тэрытарыяльных выбарчых камісіяў (ТВК), дапускалі на паседжаныя выканкамаму, – паведаміў Валянцін Стэфановіч. – У адрозненіні ад папярэдніх выбараў, у прыватнасці, сёлетніх у мясцовыя саветы, часам прадстаўнікі мясцовай улады нават самі тэлефанавалі назіральнікам, якія папярэдне падалі заяўкі ў органы ўлады, і папярэджвалі іх пра час паседжаныя камісіяў. Тым не менш, мелі месца і выпадкі, калі праваабаронцы праводзілі цэлія дні ў выканкамах, шукаючы інфармацыю пра час паседжаныя, і нават съвядомага нядопуску назіральнікаў да інфармацыі. Напрыклад, у Бабруйску прадстаўнікі БХК Iгор Ходзьку назіраць за фармаваньнем выбарчай камісіі не пусцілі".

Як паведамляюць праваабаронцы, працэс фармаваныя камісіяў нельга ўпэўнена называць дэмакратычным. Съведчаныне гэтаму – хуткасць, з якой адбываліся паседжаныя (ад 4 да 30 хвілінай), адсутнасць рэальнага абмеркавання кандыдатаў і правядзенне галасавання цэлым сьпісам, а таксама неўключэнне ў склад ТВК большасці прадстаўнікоў апазіцыі. На ўсю Беларусь у выбарчыя камісіі патрапілі толькі 14 прадстаўнікоў апазіцыйных партыяў, пры гэтым іх было вылучана 92. 1 986 чалавек – прадстаўнікі ўлады альбо грамадzkіх арганізацыяў. Структура прадстаўніцтва гэтых арганізацыяў у ТВК таксама цікавая. Паводле падлікаў назіральнікаў, 79 адсоткаў зацверджаных выканкамамі сяброў камісіяў склалі прадстаўнікі чатырох праўладных грамадzkіх аўганднаніяў – БРСМ, "Белай Русі", Беларускага саюзу жанчын і арганізацыі ветэранаў, а таксама аднаго прафсаюзнага ўтварэнья – Федэрацыі прафсаюзаў. На іншыя ж зарэгістраваныя ў краіне 2 220 грамадzkіх арганізацыяў і 34 прафсаюзу прыпадае толькі 21 адсотак. Працэнт "патрапляльнасці" ў тэрытарыяльныя камісіі – дзвеяць чалавек з вылучаных дзесяці – у праўладных структурах і адпаведна адзін з сямі – у апазіцыйных. "Такім чынам, усталіваная зъменамі ў Вы-

Валянцін СТЭФАНОВІЧ і Гары ПАГАНЯЙЛА.

барчым кодэксе ад 4 студзеня 2010 году норма – ня больш за адну трацыну прадстаўнікоў улады ў выбарчых камісіях – "сунтасна не паўплывала на склад камісіяў", – падвывікаў В. Стэфановіч.

Паводле словаў Гары Паганяйла, на момант сустрэчы з журналістамі ў суды Беларусі пададзена 24 скаргі на дзяржаўныя органы, якія ўтвараюць камісіі. Такое права дае ўдзельнікам выбарчага працэсу частку 6 артыкулу 34 Выбарчага кодэкса РБ. Найбольш актыўна гэтым правам скарысталіся жыхары сталіцы, а калі зірнуць на прадстаўнічую частку пытаныня, то часцей падавалі скаргі сябры партыяў "Справядлівы савет", АГП і БНФ. Але, як падкрэсліў кіраўнік юрыдычнай камісіі БХК, суды разглядаюць такія скаргі фармальна, адна з прычынаў чаго – адсутнасць у заканадаўстве вызначаных крытэрыяў адбору ў камісіі. Больш за тое, "у законе дакладна не пропісаны працэдуры судовых паседжаныяў", як патлумачыў Г. Паганяйла. Акрамя таго, частка скаргаў была пададзена на нядопуск на паседжаныя выканкамаму. Паколькі скаргі на органы ўлады звычайна перадаюцца ў больш высокую па ўзроўні інстанцыю, то нейкую колькасць з іх павінен разглядаць Цэнтрвыбаркам. "Нам не прадставілі інфармацыі, якая колькасць скаргаў паступіла ў Цэнтральную камісію", – удавладніў Г. Паганяйла. Ён нагадаў таксама, што адна скарга была пададзеная на рэгістрацыю ініцыятыўнай групы А. Лукашэнкі, які "юрыдычна на мае права балатавацца на наступны тэрмін". Дарэчы, як адзначана ў выніковым дакументе праваабаронцаў, у цэлым працэс рэгістрацыі ініцыя-

тыўных групай прайшоў дэмакратычна за адзінм выключэннем – асабістай няяўкай у ЦВК дзеючага кіраўніка дзяржавы, чым быў парушаны артыкул 61 Выбарчага кодэкса. Пры гэтым нават кіраўніка яго ініцыятыўнай групы Аляксандра Радзькова, праз якога быццам бы перадаваліся дакументы, назіральнікі ў будынку Цэнтрвыбаркаму таксама не звойважылі. Праваабаронцы выказаліся за адзінаобразныя падыход да ўсіх удзельнікаў выбараў – галоўным павінен быць закон.

Што ж датычыць месцаў збору подпісаў ініцыятыўнымі групамі, то ў розных рэгіёнах Беларусі органы ўлады маюць да іх абмежаваныя розныя падыходы. Найбольш ліберальным у гэтым сэнсе быў названы Менск. Аднак у некаторых іншых гарадах улады забаранілі збіраць подпісы амаль паўсяль. Напрыклад, у Гродненскім гарвыканкаму ў сваім рашэнні спасылаецца на іншае ўласнае рашэнне – аб месцах правядзення масавых акцыяў (на практыцы гаворка звычайна ідзе пра акцыі пратэсту, для якіх вылучаюцца самыя нязручныя і бязлюдныя месцы). Але пікет пратэсту і пікет па збору подпісаў за вылучэнне кандыдата – рэчы розныя, падкрэсліў кіраўнік. Самым неверагодным інфармаваннем выбаршчыкаў стаўся выпадак у Орши, дзе сайт мясцовага выканкаму апублікаў адзін варыяント забароненых для збору подпісаў месцаў, а мясцовая дзяржаўная газета – іншы. Дарэчы, як нагадаў Г. Паганяйла, арганізатары збору подпісаў маюць законнае права з'явіцца на выканкамы з просьбамі дазволіць ім рабіць гэта ў зручнейшых, напрыклад, больш людных месцах.

"Ліберальны пачатак выбарчай кампаніі – вымушаны крок"

Былы адзіны кандыдат ад апазіцыі на прэзідэнцкіх выбарах 2001 году Уладзімір ГАНЧАРЫК распавёў пра сваё бачаньне мадэлі паводзінаў уладаў да выбараў, падчас іх, а таксама пра магчымыя варыянты разьвіцця сітуацыі пасля выбараў.

– Уладзімір Іванавіч, нядайна падчас сустэрэчы з расійскімі журнналістамі Аляксандр Лукашэнка заявіў, што ён даў каманду "нікога не чапаць", але разам з тым паабязцаў "задаваць пытаныні" ўжо пасля завяршэння выбарчай кампаніі. На Ваш позірк, гэтая кампанія, па меншай меры, яе пачатак, больш ліберальны, чым, напрыклад, кампанія 2001 году?

– Па тым, што я бачу, сапраўды выбарчая кампанія праходзіць больш ліберальная, чым у 2001 годзе. Асабліва на этапе рэгістрацыі ініцыятыўных групаў. Тады ўлады амаль адразу прапанавалі сваім апанентам жорсткія ўмовы гульні. І затрымлівалі нашых актывістаў больш, і пагрозаў звольнення з працы за дзеінесьць на карысць дэмакратычнага кандыдата налагчалася вельмі шмат, і г. д. Разам з тым, я абсалютна перекананы, што дзеючы прэзідэнт сваё абязаньне выканав. Пасля выбарчай кампаніі, а можа, і раней пачнецца сур'ёзны "разбор палётаў". Так што А. Лукашэнка сваю цяперашнюю "ліберальнасць" потым "кампенсуе" ўласнымі звыклымі паводзінамі, набліжанымі да брутальных.

Дый вельмі адносна ліберальны пачатак кампаніі – гэта крок хутчэй за ўсё вымушаны. Занадта ў няпростай сітуацыі апнуўся кіраўнік нашай дзяржавы. І ў Захаду існуе сур'ёзная пытаныня да фармату правядзення прэзідэнцкіх выбараў у нас, і ў Расіі, якая праз сваіх высокапастаўленых службовых асобаў паабязцала абектыўна паставіцца да правядзення і вынікаў цяперашніх выбарчай кампаніі ў Беларусі.

І вось тут, калі расіяне не прызываюць яе вынікаў (а Аляксандр Рыгоравіч ужо агучую сваё пажаданье не атрымаў 70-75 адсоткаў галасоў выбаршчыкаў), то могуць адбыцца сур'ёзныя наступствы ў выглядзе закручвання гаек, што называецца, па поўнай.

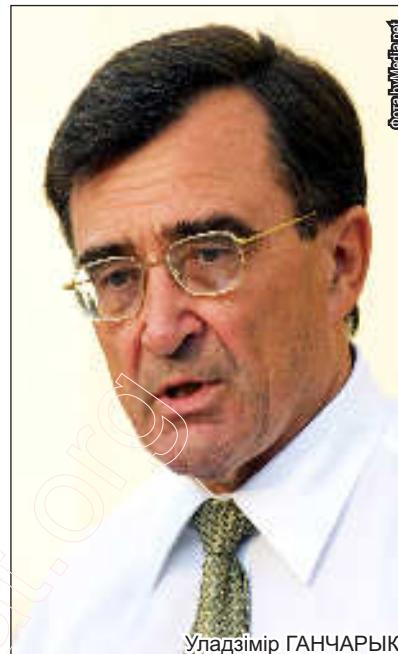
– **А як вы ацэньваце маніторынг парушэнняў дзеючага заканадаўства падчас цяперашняй выбарчай кампаніі?**

– Мне цяжка яго ацэньваць. Папершы, кампанія толькі пачалася. Па-другое, я так шчыльна ўжо не адсочваю менавіта гэты складнік цяперашніх выбараў.

Магу сказаць іншае. У 2001 годзе ўсе парушэнні выбарчага заканадаўства адсочваліся вельмі пільна. Безумоўна, мы іх стараліся, што называюцца, пусціць у ход, але гэтыя паперы проста адмаўляліся браць. І часта без усялякіх тлумачэнняў. У мяне дагэтуль дома захоўваюцца дэзве скрыні з гэтымі паперамі. Можа, некалі ўсё ж спатрэбяца...

– **На Ваш позірк, хто з цяперашніх кандыдатаў у прэзідэнты можа набраць неабходныя 100 тысячай подпісаў на сваю карысць? І хто зборам гэтых подпісаў займаецца найбольш креатыўна?**

– Мяркую, што толькі троі – Уладзімір Някляеў, Андрэй Санынікай і Яраслаў Раманчук. Хоць, на мой суб'ектыўны позірк, двум апошнім кандыдатам будзе гэта зрабіць цяжэй, чым Някляеву. У апошніга ўсё ж была нейкая креатыўная затраўка ў выглядзе кампаніі "Га-

Уладзімір ГАНЧАРЫК.

вары праўду!", якой ужо падышоў час пераўтварацца ў кампанію "Слухай праўду!"

Выбаршчыкам катастрофічна не стае інфармацыя пра саміх кандыдатаў. Мае суседзі пытаюцца, за каго галасаваць, і шукаюць інфармацыю пра кандыдатаў, і не знаходзяць яе.

Увогуле менавіта креатыву ў цяперашніх апанентаў дзеючага прэзідэнта не стае. Няма нейкай моцнай "фішкі". У 2001 годзе мы шмат увагі ўдзялялі тэмэ зынікльых палітыкаў, а таксама засяроджваліся на эканамічнай праблематыцы. Цяпер, якія кроў, людзі сталі жыць больш заможна, і таму трэба браць выбаршчыка нечым большым і цікавым.

– **Вы ў сваім нядайнім публічным выкаваньні назвалі адсутнасць аздінага кандыдата на сёлетніх выбарах дэградацый апазіцыі. Па-ранейшаму прытрымліваецца гэтага меркавання?**

– Безумоўна, гэта вельмі слабы бок цяперашніх апанентаў улады. Адна справа ісціці адной камандай на выбары, і зусім іншае – некалькімі. У съядомасці выбаршчыка стракацэнне кандыдатаў у прэзідэнты выклікае толькі раздражненне і недавер да іх. Хоць, на маю думку, яшчэ ня позна аўяднанца і выставіць беларускаму грамадству асабу аздінага кандыдата ад апазіцыі. І вось тут, акрамя кансалідаваных выслілак саміх дэмакратычных кандыдатаў, мог бы сваё слова сказаць былы аздіны кандыдат ад апазіцыі на выбарах 2006 году Аляксандр Мілінкевіч. На яго ж не саромеліся працаўваць іншыя апазіцыйныя лідэры на мінүльых выбарах.

Вынік інфармацыйнага вакуума

Маладэчанцы лічаць, што наперадзе выбары дэпутатаў

У Маладэчненскім раёне на працягу тýдня калі Калгаснага рынак – адно з самых шматлюдных месцаў Маладэчна. Рынак наведвашаць ня толькі маладэчанцы, шмат людзей прыязджает з навакольных вёсак. Паводле першага рашэннянай райвыканкаму, ладзіць пікет тут было нельга, бо побач – аб'ект, які "забясцічвае жыццядзейнасць насельніцтва" – дэзіячы садок. Але пасля скарыгі ў аблыванкам мясцовых актывістаў рашэнне было змененае, і цяпер ладзіць пікет на гэтым удалым месцы можна "з чыстым сумленнем".

Вакол Рыгора Кастусёва амаль увесь час стаяў на тоўшчы пікетаў. Размовы з прэтэндэнтам у кандыдаты відавочна ўзрушвалі маладэчанцаў: людзі, ужо адышоўшы ад пікету, працягвалі актыўна абмяркоўваць ці нават сварыцца паміж сабой. Але ў цэлым пікет адбываўся ў спакойнай атмасферы, большасць рэагавала пазітыўна, шмат хто пасля размоваў з прэтэндэнтам дастаўшы паштарт, каб паставіць свой подпіс.

Разам з тым, сярод жыхароў гораду былі і такія, хто нават ня ведаў, што неўзабаве беларускі народ будзе абрэці свайго прэзідэнта. У баку ад пікета некалькі жанчын пенсійнага ўзросту распавядалі мінакам пра спадара Кастусёва, што гэта чалавек, які хоча стаць дэпутатам. Гэта відавочны вынік інфармацыйнага вакуума, які найбольш востра адчувальны ў рэгіёнах.

Хэза МАКГІЛ:

"Перашкодаў для ўвядзеньня мараторыю няма"

26 верасьня 2007 г. Камітэт міністраў Рады Еўропы заснаваў "Еўрапейскі дзень барацьбы супраць съмяротнага пакараньня", які праводзіцца штогод 10 кастрычніка.
РЕ была першапраходцам у справе адмены съмяротнага пакараньня, у выніку чаго Еўропа з 1997 года дэ-факта зьяўляецца прасторай, свабоднай ад съмяротнага пакараньня. Беларусь – адзіная краіна ў Еўропе і на постсавецкай прасторы, дзе да гэтага часу прыводзяцца ў выкананьне съмяротныя прысуды.
Прадстаўнікі праваабарончай арганізацыі "Міжнародная амністыя" (Amnesty International) неаднаразова заяўлялі аб сваёй гатоўнасці працаўца з беларускімі ўладамі і заклікалі іх сесцыі за стол перамоваў для абмеркавання пытання аб магчымай адмене съмяротнага пакараньня.
Эксперт "Міжнароднай амністыі" па Беларусі Хэза Макгіл разам з Айшай ЮНГ апошні раз прыязджалі ў Беларусь у верасьні гэтага году. У гэтым візіт нарэшце адбылася іх сустрэча з некаторымі афіцыйнымі асобамі.
Пра тое, на сколькі дыялог аказаўся канструктыўным распавяла Хэза МАКГІЛ.

– У межах нашай кампаніі супраць съмяротнага пакараньня ў Беларусі мы даўно планавалі прыезд, бо хацелі ўзяць інтэр'ю ў сваякоў тых, хто быў іншою асуджаны да съмяротнай кары. Мы з'езьдзілі ў Гародню, гутарылі са сваякамі асуджаных, узялі інтэр'ю і іншыя відэаматэрэялы для кампаніі. Цяпер мы трошкі зъмянілі мету нашай кампаніі: раней мы пісалі лісты прэзідэнту Лукашэнку, а зараз мы вырашылі, што ўсё-такі трэба разъвіваць і зъмяніць грамадzkую думку і знайсці ўплывовых людзей у краіне, якія выкажуцца супраць съмяротнага пакараньня. І мы сустрэліся, напрыклад, з сакратаром мітрапаліта Філарэта. Сустрэча была станоўчая, мы абмяняліся думкамі і дамовіліся, што будзем працаўца разам, арганізуем семінар ці круглы стол. Гэты план яшчэ будзе разъвівача.

Таксама мы сустрэліся з кірауніком рабочай групы ў парламенце па вывучэнні праблемы съмяротнага пакараньня Мікалаем Самасейкам, даведаліся аб праведзенай працы, планах. Безумоўна, гэта крок наперад, што ёсьць такая група, ёсьць выказваньне дэпутатаў супраць съмяротнага пакараньня, як, напрыклад, дэпутата Яўгена Сымінова, які сказаў, што съмяротнае пакаранье ня мае прэзвітуюнага эфекту.

– **Вы мяркуце, што тэма існаваньня ў нашай краіне съмяротнага пакараньня зварухнулася з мёртвай кропкі і афіцыйны Менск готовы пайсьці на ўядзеніне мараторыю?**

– Да мараторыю мы яшчэ не дайшлі, нажаль, але ўсё-такі зараз гэта тэма абміякоўваеца больш, чым раней. Мы бачым нейкія крокі наперад, але, тым ня менш, вельмі баймася, што новых асуджаных да съмяротнага пакараньня расстраліяць таксама, як расстралілі Жука і Юзэпчу-

ка ў сакавіку. Так што мы будзем лічыць за рэальный прагрэс ўядзеніне мараторыю, а пакуль мы ня бачым гэтага.

– **Сёньня тэму съмяротнага пакараньня ўясноўным узнімаюць незалежныя СМИ, праваабаронцы, якія праводзяць акцыі, але ў афіцыйнай прэсе нават аб дзеянасці парламенцкай рабочай групы нічога няма. На ваш погляд, сустрэча з Самасейкам зьяўляецца рэальным крокам у вырашэнні праблемы съмяротнага пакараньня ці ў большай ступені носіць дыпламатычныя характеристары?**

– Вядома, тут ёсьць элемент дыпламатыі, аднак той факт, што ёсьць абмеркаваныне, таксама станоўчы і важны. Неабходна абмеркаваныне ў афіцыйнай прэсе і таму я старалася арганізацца сустрэчу з рэдактарам "Советской Беларуси" Паўлам Якубовічам, але, нажаль, мне гэта не ўдалося.

– **У пытаньні адмены съмяротнага пакараньня ў Беларусі найбольш важным фактам зьяўляецца палітычны аспект, нежаданьне ўладаў выконваць умовы Захаду. Вы з гэтым згодныя?**

– Я думаю, што съмяротнае пакаранье выкарыстоўваецца ў палітычных мэтах і гэта, безумоўна, трапічна, бо гэта не пытаньне палітыкі, гэта пытаньне чалавечага жыцця і жыцця гэтых сем'яў, якія цяпер страшна пакутуюць. Але краіна карае съмерцю двух людзей на год, і, дай Божа, ня будзе больш. Існуюць розныя аргументы: што насельніцтва "за", таму што быў праведзены рэферэндум. Ці, навошта марнаваць прашы на такіх падонкаў? Ёсьць меркаваныне, што съмяротнае пакаранье дапамагае прадухіляць злачынствы. Але ўсё гэта глупства, вядома, таму што, папершае, такая нязначная колькасць

Хэза МАКГІЛ.

пакараньня съмерцю ня мае значэння для дзяржаўнага бюджету. Пад другое, гэта не ўліывае на ўзровень злачыннасці.

Што тычыцца грамадzkай думкі, то мы проста цікавіліся ў людзей на вуліцах Менску, ці ёсьць у Беларусі съмяротнае пакараньне? І большасць сказалі, што ў Беларусі съмяротнага пакараньня няма. Так што, калі людзі нават ня ведаюць пра яго, то якую ролю тады можа адыгрываць грамадzkое меркаваныне?

Безумоўна, съмяротна кара ні ў якім разе не павінна выкарыстоўвацца ў палітычных мэтах і яе абавязкова трэба адмяніць. Перашкодаў для ўядзеніне мараторыю ў Беларусі няма, гэта можна зрабіць без рэферэндуму, усе згодныя. Так што гэта можна было б зрабіць нават заўтра.

– **Кіраунік рабочай групы М. Самасейка з гэтым згодны?**

– Ён нам сказаў, што для ўядзеніне мараторыю не патрэбны рэферэндум, але, нажаль, улады яшчэ настойваюць на тым, што рэферэндум патрэбны для поўнай адмены съмяротнага пакараньня, хоць мы ня згодныя з гэтым пунктам. Тым ня менш, мараторый быў бы выратаванынем для асуджаных людзей.

– **Ці лічыце вы, што да завяршэння прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі пытаньне адмены съмяротнага пакараньня ня вырашыцца?**

– Пакуль я ня бачу такой магчымасці.

– **Калі вы плануеце наступны свой візіт у Беларусь?**

– Ня ведаю. Нажаль, я не займаюся толькі Беларусью, я займаюся яшчэ Украінай, Малдовай, Арменіяй, так што наступная паездка, хутчэй за ўсё, будзе ва Украіну.

Гутарыла
Алена ЛАПЦЕНКА.

Скажам "не" съмяротнаму пакаранью

Актыўісты кампаніі "Праваабаронцы" супраць съмяротнага пакарання" правялі шэраг інфармацыйных акцыяў за адмену гэтага дзікунскага віду пакарання. Пікеты прыйшлі ў многіх гарадах Беларусі і былі прымеркаваныя да Міжнароднага дня супраць съмяротнага пакарання, які адзначаецца 10 кастрычніка. Беларусь застасеца адзінай краінай у Еўропе, якая працягвае ўжываньць съмяротнае пакаранье.

Менск: 10 кастрычніка актыўісты кампаніі супраць съмяротнага пакарання правялі інфармацыйную акцыю, каб яшча раз нагадаць беларускаму грамадзству пра проблему съмяротнага пакарання ў нашай краіне. Праваабаронцы і моладзеўская актыўісты зладзілі інфармацыйны ланцуг каля гастроному "Цэнтральны" (станцыя метро "Кастрычніцкая"), падчас якога менчукам было раздадзена больш за тысічу інфармацыйных буклетаў, якія распавядаюць пра проблему съмяротнага пакарання і пра тыя мукі, якія мусіць вынесці сваякі пакараных, што ня ведаюць нават, дзе пахаваныя іх блізкія. Многія мінакі зьдзіўляліся таму, што ў нас дагэтуль існуе такая кара, некаторыя браўлі буклеты і, чытаючы, ішлі далей. Удзельнікі акцыі былі апранутыя ў адмысловыя майкі з яскравым надпісам: "Скажы "Не" съмяротнаму пакаранню". Супрацоўнікі міліцыі, вывучыўшы зъмест інфармацыйных матэрыялаў, ня сталі перашкаджаць правядзенню акцыі.

Бабруйск: Пікетоўцы падтрымалі акцыю, прымеркаваную да Міжнароднага дня супраць съмяротнага пакарання. 10 кастрычніка сбяры трох ініцыятыўных групаў: Рыгора Кастусёва, Андрэя Саньнікава, Яраслава Раманчука павесілі на стэндах з інфармацыйай аб сваіх прэтэндэнтах улёткі з надпісам "НЕ съмяротнаму пакаранню". Мінакі рэагавалі на ўлёткі станоўча, а да ініцыятыўной групы Рыгора Кас-

Менск, 10 кастрычніка 2010 году.

тусёва нават падышоў маладзён у майцы з лагатыпам кампаніі "НЕ съмяротнаму пакаранню" і пакінуў свой подпіс.

Віцебск: Праваабаронцы Віцебску прынялі актыўны ўдзел у акцыі, прысьвеченай адмене съмяротнага пакарання, зрабіўшы некалькі перформансаў у горадзе. Акцыі праходзілі 10 кастрычніка па ўсім горадзе: на Чкалаўскім рынку, каля помніка загіблым у Афганістане, а таксама ва ўрочышчы Паляі, дзе ў 30-50 гадах мінулага стагодзьдзя адбываліся масавыя пакараньні съмерцю мірных грамадзян.

У Гародні мясцовыя праваабаронцы ў межах Міжнароднага дня супраць съмяротнага пакарання правялі інфармацыйную акцыю. Некалькі гадзінай грамадзкія актыўісты з ПЦ "Вясна" і БХК стаялі з інфармацыйнымі матэрыяламі на ўваходзе ў цэнтральны Скідзельскі рынак, апрануўшыся ў кашулі з лагатыпам "НЕ съмяротнаму пакаранню". Адбыва-

лася гэта ў досыць людным месцы. Гарадзенскія грамадзкія праваабаронцы вялі гутаркі з мінакамі і даводзілі свою пазіцыю, звяртаючы ўвагу жыхароў на тое, што Беларусь засталася адзінай краінай у Еўропе, дзе дагэтуль юрыдычна замацавана съмяротнае пакаранье. Пэўныя маніторынг размоваў засьведчыў, што большасць цікаўных выказвалася якраз супраць съмяротнага пакарання.

Гомель: Праваабаронцы Анатоль Паплаўны і Леанід Судаленка правялі акцыю супраць съмяротнага пакарання на адным з самых ажыўленых аўтобусных прыпынкаў гораду. Гамяльцы цікалі праблемай, высьвятлялі падрабязнасці выкарыстання гэтага віду пакарання. У той жа дзень актыўісты праваабарончага руху Андрэй Стрыжак праз прадстаўніцтва ініцыятыўных групаў, нагадаў кандыдатам у прэзідэнты аб важнасці пытання адмены съмяротнага пакарання ў Беларусі. Цягам акцыі сбяры ініцыятыўных групаў У. Някляева і А. Саньнікава, а таксама гараджане, якія падпісваліся за гэтых кандыдатаў, атрымалі інфармацыйныя матэрыялы, прысьвеченныя праблеме съмяротнага пакарання ў Беларусі.

Акцыі "Скажы "Не" съмяротнаму пакаранню" прыйшлі таксама ў Баранавічах, Бярозе, Барысаве, Магілёве, Маларыце, Наваполацку ды іншых гарадах.

У Міжнародны дзень супраць съмяротнага пакарання ў Вільні музыкі з Беларусі і Літвы адыграли разам на адной сцэне дабрачынны канцэрт, каб заклікаць людзей сказаць "НЕ!" съмяротнай кары ў Беларусі. У Жытоміры ў гэты дзень мясцовыя актыўісты міжнароднай праваабарончай арганізацыі "Amnesty International" зладзілі акцыю з нагоды Дня супраць съмяротнага пакарання. У арганізацыі мэрпрэзімства ўзялі ўдзел беларусы Iгар Коктыш, Арцём Дубскі і Віталь Цішчанка.

Гародня, 10 кастрычніка 2010 году.

15 дзён трымалі ў "псіхушцы"...

...за намер зьбіраць подпісы па вылучэнні М. Статкевіча і Ул. Някляева

Жыхар Новалукомлю Пётр Баравік выказаў жаданьне зьбіраць подпісы за гэтых патэнцыйных кандыдатаў на прэзідэнцкую пасаду. Але рабіць гэтага ня можа, бо супрацоўнікі міліцыі пад прымусам даставілі яго ў Лепельскі псіхіяtryчны шпіタル. Пётр Баравік мусіў атрымаль заказным лістом дакументы на фармаваныне ініцыятыўных групаў па зборы подпісаў за М. Статкевіча і Ул. Някляева. Але канверт прынеслы распячатаным, і часткі дакументаў там не было – у прыватнасьці, тых, што датычыца кампаніі Уладзіміра Някляева. Пётр Баравік патэлефанаваў у міліцыю і запатрабаваў правесыць съследства, а заадно высьветліць, ці няма на канверце съядлоў радыёактыўных рэчываў. За гэты не зусім удалы жарт прыехаўшыя міліцыянты завезылі яго на асьведчаньне спачатку да псіхіятра ў Новалукомль, а потым – на прымусовае лячэнне ў Лепельскі псіхіяtryчны шпіタル. Прычым лекары там яго сустрэлі

наступнай фразай: "Калі ты не скончыш займацца палітыкай, мы схаваем цябе тут гадоў на сем!".

Сітуацыю пракаментаваў юрист, каардынатор ініцыятыўной групы Мікалай Статкевіча па Віцебскай вобласці Аляксей Гаўруцікай: "Менавіта я накроўваў Пятру Баравіку ліст з укладзенымі дакументамі. І цяпер спрабую дабіцца праўды: пішу скаргі ў адпаведныя інстанцы. У прыватнасьці, я абураны тым, што міліцыянты ўзялі на сябе абавязкі па дастаўцы П. Баравіка ў медычную установу. Па-першое, калі псіхіятр В. Красоўская палічыла майго калегу небясьпечным для грамадзтва і выдала накіраванье на прымусовае лячэнне, то навошта было адпускаць яго дахаты? І чаму праз гадзіну да Пятра Пятровіча зноў прыехала міліцэйская машына, і на ёй, а не на "хуткай дапамозе", яго ўсё ж павезлы ў "псіхушку"? На гэтыя пытанні я атрымаў адказ з праокуратуры, што супрацоўнікі міліцыі не перавыша-

лі службовых паўнамоцтваў і толькі дапамагалі медыкам. І ўрэшце мушу сказаць пра тое, што давялося пачучыць на прадпрыемстве "Віцебскаблпошта" у адказ на маю скаргу. Мне сказалі, што я нічога не змагаў дакацаць, бо дакументы былі не ў пластыкавым, а ў папяровым канверце. І нікакай адказацьцы за іх страту яны не панясуць. Між іншым, дакументы на стварэнне ініцыятыўной групы Ул. Някляева не атрымала і Алла Карапалёва, таксама жыхарка Новалукомль – ёй таксама прынеслы распечатаны канверт".

8 каstryчніка Пётр Баравік вярнуўся дахаты. Ён адразу далучыўся да ініцыятыўных групаў М. Статкевіча і Ул. Някляева, як і планаваў да гвалтоўнага зъмяшчэння ў большніцу. Спадар Баравік паведаміў, што ціск з боку міліцыі і заходы карнай псіхіяtry ніколікі не паўплывалі на яго палітычныя пераканааныні, і ён прыступае да збору подпісаў за дэмакратычных вылучэнцаў.

Ад сталіцы да самых ускраінаў

(Пачатак на стар. 1)

сьць зборшчыкаў подпісаў розная. Так, 4 каstryчніка ў Гомелі праішлі пікеты толькі ў падтрымку Аляксандра Лукашэнкі і Алеся Міхалевіча; у Берасьці на цэнтральным рынку зьбіралі подпісы прадстаўнікі ініцыятыўных групаў Ул. Някляева, А. Саньнікава і В. Рымашэўскага; у Мазыры ў выглядзе пікету зьбіралі подпісы толькі за Андрэя Саньнікава. Сітуацыя зъмянілася калі праішла палова вызначанага на збор подпісаў тэрміну. Напрыклад, 9 каstryчніка ў Гомелі актыўна праvodзіліся пікеты па зборы подпісаў у падтрымку Ул. Някляева. У некалькіх метрах ад гэтага пікету зьбіралі подпісы за А. Саньнікава і Я. Раманчука. Пікеты па зборы подпісаў за В. Рымашэўскага, Ул. Някляева, Р. Каастусёва, А. Саньнікава адбыліся ў Слоніме і ў вёсках раёну.

Аднак зборшчыкі подпісаў за вылучэнне апазіцыйных прэтэндэнтаў у кандыдаты сутыкнуліся з шматлікімі забаронамі... Так, 2 каstryчніка баравіцкая міліцыя разагнала пікет па збору подпісаў у падтрымку прэтэндэнтаў у кандыдаты Рыгора Каастусёва і Яраслава Раманчука. З красавіка сябры ініцыятыўной групы па зборы подпісаў за Віталія Рымашэўскага не змаглі трапіць у інтэрнат № 3 Гомельскага медыцынскага ўніверсітэту. Вахцёр Клімянкова, спасылаючыся на вусную забарону адміністрацыі ВНУ, не дазволіла зборшчыкам подпісаў прайсці ў інтэрнат.

Узмацняеца цікі і на саміх зборшчыкаў подпісаў. Супрацоўніца Баравіцкага ваенкамату ўручыла Яраславу Грышчэню позму праста падчас збору подпісаў на пікеце ў цэнтры гораду. Адзначылі яшчэ некалькі выпадкаў ці-

ку на сяброў ініцыятыўных групаў: Ільля Шчарбінскі быў затрыманы 10 каstryчніка, калі ішоў да свайго пікету са съягам кампаніі "Еўрапейская Беларусь". 11 каstryчніка суд Заводзкага раёну г. Менску аштрафаваў яго за "дробнае хуліганства" – па арт.17.1 Каап РБ. Студэнтаў Віцебскіх медыцынскага і тэхналагічнага ўніверсітэтаў выклікалі ў дэканат і змушалі напісаць заявы пра то, што яны выходзяць са складу ініцыятыўной групы патэнцыйнага кандыдата і не будуть зьбіраць подпісы за яго вылучэнне. З прычыны ўдзелу ў прэзідэнцкай выбарчай кампаніі страціў працу Аляксандр Кузняцоў – віцебскі каардынатор па зборы подпісаў за вылучэнне Рыгора Каастусёва.

Між тым за "дзейнага прэзідэнта" ажыццяўляеца прымусовы збор подпісаў. Да прыкладу, у сярэдній школе № 71 г. Менску настаўнікі атрымалі своеасаблівую "разнарадку" на колысціцаў подпісаў, якія яны павінны сабраць з бацькоў. У дзіцячым садку № 241 выхавацелям выдалі падпісныя

лісты, у якіх, паводле задумы начальніцтва, мусіць падпісацца бацькі, што забираюць дзяцей дадому. Некаторыя мамы і таты адмаўляюцца, нават абураюцца. Іншыя ж, па іх словамах, ставяць подпісы "толькі з павагі да выхавацеляў" альбо "шкадуючы бедных педагогаў". Выкарыстаныне адміністрацыйнага рэсурсу назіраецца таксама ў Марілёве: студэнтаў першага і другога курсаў Марілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэту з пашпартамі сабраў ў актавай зале, каб сабраць подпісы за А. Лукашэнку. Прымусова зьбіралі подпісы і ў рабочых крамах "Еўраопт".

Гэта толькі некаторыя зафіксаваныя выпадкі прымусу і выкарыстаныя адміністратыўнага рэсурсу пры зборы подпісаў у падтрымку Аляксандра Лукашэнкі. У той жа час сябрам ініцыятыўных групаў апазіцыйных прэтэндэнтаў у кандыдаты не дазваляюць зьбіраць подпісы ў інтэрнатах, яны пазбаўленыя магчымасці збору подпісаў на тэрыторыі дзяржаўных прадпрыемстваў і ўстановаў.

Паўсюль "правераныя" кадры...

**Барысаў: Выбаркамаўскіе
Кіраўніцтва – ахойнік
і два бібліятэкары**

Сябры Барысаўскай тэрытарыяльнай выбарчай камісіі на сваім першым паседжаньні, якое, як аказаўлася, прайшло ў дзень яе фармаванья, абраў старшыню, намесніка старшыні і сакратара. Імі сталі начальнік бюро аховы і два бібліятэкары.

Старшынёй Барысаўскай ТВК абраны Васіль Баранынік, начальнік бюро аховы ААТ "Папяровая фабрика "Дзяржзнак", які вылучаўся ў камісію ад Беларускага саюзу ветэранаў вайны ў Аўгустаністане. Трэба адзначыць, што Баранынік каля дзесяці апошніх гадоў быў вядомы ў горадзе як старшыня Савету дэпутатаў і прыхільнік праўладнай ідэалогіі.

Намеснікам старшыні ТВК стала Галіна Сылесарэнка, дырэктор ГУ культуры "Барысаўская цэнтральная рабібліятэка", якая вылучаўся ад Беларускага рэспубліканскага саюзу жанчын. Галіна Міхайлаўна для ўладаў таксама чалавек правераны – была дэпутатам Менскага абласнога Савету дэпутатаў мінулага скліканьня.

Сакратаром камісіі абраная Тацьцяна Стасава, загадчыца бібліятэкі СШ № 11, якая трапіла ў камісію ад Беларускага таварыства "Чырвонага Крыжа". Спадарыні Стасавай якраз выпадае прымаць віншаваныі са своеасаблівым юбілеем – сёлета спаўніяеца дзесяць гадоў, як яна зьяўліяеца нязменным сакратаром спачатку Барысаўскай гарадзкой, а цяпер і аб'яднанай (пасля аб'яднаныя ў 2008 годзе гораду і раёну ў адну адміністрацыйную адзінку) тэрытарыяльных выбарчых камісій. Такім чынам, на яе "рахунку" цяперашняя прэзідэнцкая кампанія – ужо трэцяя.

Круглае: Райвыканкамаўскія чыноўнікі ўзначальваюць камісію па выбарах

Рашэннем прэзідыума Круглянскага раённага Савету дэпутатаў і Круглянскага райвыканкаму 27 верасня была ўтвораная Круглянская раённая камісія па выбарах прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у колыасці 13 чалавек. У той жа дзень адбылося і першае паседжанье камісіі, на якім былі абраныя яе кіруючыя органы.

Сваім старшынёй сябры Круглянскай выбарчай камісіі абрабілі Івана Саплюкова, які вылучаўся ў склад камісіі ад працоўнага калектыву Круглянскага райвыканкаму і ўзначальвае ў гэтым райвыканкаме аддзел арганізацыйна-кадравай работы. Іван Пятровіч ужо шмат гадоў удзельнічае ў разнастайных выбарах у Круглянскім раёне ў якасці старшыні камісіі.

Намеснікам старшыні камісіі стала Ганна Макарэвіч, якая прадстаўляе ў камісіі Круглянскую раённую арганізацыю грамадзкага аб'яднання "Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі". Ганна Міхайлаўна ўзначальвае аддзел па справах моладзі Круглянскага райвыканкаму.

Сакратаром камісіі абраная Аленна Феакцістава, вылучаная ў склад камісіі ад Круглянскай раённой арганізацыі Беларускага прафсаюзу работнікаў дзяржаўных і іншых установаў. Аленна Мікалаеўна працуе галоўным съпецыялістам Круглянскага раённага Савету народных дэпутатаў.

Выбарчы працэс у Круглянскім раёне знаходзіцца ў надзейных руках дзяржаўных службоўцаў.

Слонім-Зэльва: съпіс сяброў раённых выбарчых камісій нічым не зьдзівіў

2 кастрычніка Слонімская і Зэльвенская "раёнкі" апубліковалі съпісы сяброў сваіх раённых камісій па выбарах Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Жыхары Слонімскага і Зэльвенскага раёнаў азнаёміліся з гэтым съпісам, які ў парыўнанні з мінулымі выбарамі асабліва нічым сенсацыйным не зьдзівіў. У склад гэтых камісій увайшлі па 13 чалавек. Дарэчы, у склад Слонімскай раённой выбарчай камісіі трапілі 10 жанчын і толькі 3 мужчыны. Ад дэмакратычных прадстаўнікоў нікога ў раённых выбарчых камісіях гэтих населеных пунктаў не залічылі. Прайда, у Зэльвенскую раённую камісію трапіў адзін партыец – Віктар Васіліцкі, які прадстаўляе Зэльвенскую раённую партыйную арганізацыю Камуністычнай партыі Беларусі.

Затое, як быцца па дамове, у склад вышэй названых камісій, трапілі прадстаўнікі грамадзкага аб'яднання "Белая Русь", БРСМ, грамадзкага аб'яднання "Беларускі саюз жанчын", сябры Беларускага прафесійнага саюзу, мясцовыя вертыкальшчыкі. Ды і кіруючы Слонімскай і Зэльвенскай раённымі камісіямі па выбарах кіраўнікі спрэвамі мясцовых райвыканкамаў Аленна Мачаліна і Сяргей Горны. Апошні зьяўляеца актыўістам Зэльвенской раённой арганізацыі грамадзкага аб'яднання "Белая Русь". Савет гэтага аб'яднання і вылучыў яго ў раённую камісію.

Магілёў: у камісіях "правераныя" і надзейныя"

10 з 13 сяброў Ленінскай раённой выбарчай камісіі г. Магілёва ўдзельнічалі ў працы выбарчых камісій падчас выбараў у Палату Прадстаўнікоў Нацыянальнага Сходу Рэспублікі Беларусь у 2008 годзе.

У Каstryчніцкай раённой выбар-

чай камісіі г. Магілёву 4 з 13 сяброў прымалі ўдзел у працы камісіі як падчас выбараў у мясцовыя Саветы дэпутатаў, так і падчас мінультых парламенцікіх выбараў.

"Тое, што ў камісіі асобы, якія раней былі ў складзе камісіяў розных узроўняў, съведчыць пра тое, што гэтыя людзі ўжо правераныя кадры, якія выканаюць любы загад. Тое, што камісіі складаюцца з асобаў, якія знаходзяцца на дзяржаўнай службе, кажа пра тое, што ўлада цалкам кантролюе камісіі. Усе гэтым незадавленыя – і апазіцыя, і грамадзкасць, і міжнародная супольнасць, але нічога зрабіць з гэтым ня могуць", – адзначае праваабаронца Барыс Бухель.

Разам з тым, на Магілёўшчыне 22 прадстаўнікі дэмакратычных партыяў і арганізацыяў вылучаліся ў склад выбарчых камісій. З іх трох чалавекі – у склад абласнай выбарчай камісії, 19 – у раённыя. У склад абласнай выбарчай камісіі прайшоў толькі адзін чалавек, у склад раённых выбарчых камісій не трапіў ніхто. Такія звесткі дае старшыня каардынацыйнай Рады Магілёўскай абласнай кааліцыі дэмакратычных сілаў Юры Новікаў.

"Прайшоў у абласнью выбарчую камісію толькі прадстаўнік ад АГП Уладзімір Парфёнаў, – гаворыць Юры Новікаў, – усіх астатніх забракавалі. Двое кандыдатаў у склад абласнай выбарчай камісіі Сяргей Фамін і Анатоль Заўляаў, вылучаныя ад БНФ "Адраджэнне" і Беларускай партыі левых "Справядлівы сьвет", ужо падалі свае заявы ў абласны суд, з народы не ўключаныя іх у склад абласнай камісіі".

Полацк: знаёмыя твары...

У складзе Полацкай гарадзкой тэрытарыяльнай камісіі з выбараў у выбары прысутнічаюць адны і тыя ж правераныя кадры.

7 з 13-ці сяброў камісіі былі ў складзе Полацкай гарадзкой тэрытарыяльнай камісіі на мінультых мясцовых выбарах 2010 году, 6 – у складзе адпаведнай камісіі па выбарах у Палату прадстаўнікоў у 2008 годзе.

Пры тым, што ў склад камісіі ўваходзяць фактывічна работнікі выканкаму, кіраўнікі і намеснікі кіраўнікоў розных прадпрыемстваў і ўстановаў гораду, вылучаныя яны рознымі шляхамі, – відаць, каб стварыць лепшае ўражанье на міжнародных назіральнікаў. Шляхам падачы заяваў ад грамадзянініў вылучаныя 5 чалавек, 2 – працоўнімі калектывамі, яшчэ 5 – ад прадзяржаўных "грамадзкіх" аб'яднанняў, такіх, як "Беларускі саюз жанчын", БРСМ, "Беларускі Саюз афіцэраў", "Белая Русь". Присутнічае ў складзе камісіі і адзін партыец – прадстаўнік Камуністычнай партыі Беларусі.

Абмежаваньне ці забарона?

**Факты адмовы на правядзенне мірных сходаў
праверыць Камітэт па правах чалавека ААН**

Камітэт ААН па правах чалавека зарэгістраваў індывидуальнае паведамленыне смаляўцкага актыўіста Яўгена Пугача аб парушэнні яго права на правядзенне мірнага сходу і свабоду выказвання думкі. Аўтарытэтная міжнародная арганізацыя адводзіць беларускаму ўраду 6 месяцаў для дачы каментароў па скарзе беларуса.

Пра гэта стала вядома ад праваабаронцы Сяргея Усьцінава, які дапамог давесці гэту справу да Камітету ААН па правах чалавека.

Скаргу Яўген Пугач накіраваў у знак сваёй нязгоды з рашэннямі беларускіх уладаў, якія забаранілі яму правесці пікет супраць жорсткага абыходжання з жывёламі. Пікет плаванавалася правесці на пустцы, насупраць сумна вядомай установы

па адловах і забойстве жывёлаў у Менску па вул. Гурскага, 42.

Падставы для забароны мірнага сходу былі больш чым надуманыя: "правядзенне пікетавання ў названым месцы можа прыцягнуць увагу вадзіцеляў транспартных сродкаў, якія акыццаўляюць рух на аўтадарогах, прылеглых да будынку па вул. Гурскага, 42, што ў сваю чаргу можа прывесці да стварэння перашкодаў для транспартнага і пешаходнага руху".

– Наколькі гэта забарона адпавядае абмежаванням, дапушчальным згодна Міжнароднага пакту аб грамадзянскіх і палітычных правах інаколькі яна аргументаваная, і будзе вырашана Камітэт па правах чалавека, – падкрэсліў праваабаронца С. Усьцінав.

Міліцыянты перасьледуюць абаронцаў касьцёлу

2 кастрычніка міліцыянты затрымалі чатырох маладафронтайцаў. Як паведамляе прэс-служба МФ, непаўнагадавага Паўла Сяргея беспадстайна трымалі ў пастарунку 6 гадзінай. Юнакі падалі скаргі на супрацьпраўную дзеяньні міліцыі.

Актыўісты раздавалі калія чырвонага касьцёлу на плошчы Незалежнасці запрашэнні на штодэнную акцыю абароны касьцёлу Святога Язэпа. Невядома з якой нагоды, хлопцы апынуліся ў пастарунку.

Затрыманыя адвезены ў Маскоўскую РУУС г. Менску. Супрацоўнікі праваахоўных органаў Дзымітры Каладзінскі і лейтэнант Мараніцкі ўзялі ў актыўістаў тлумачэнні. Затрыманыне, паводле версіі міліцыянтаў, ажыццяўлялася дзеля пашпартнага кантролю.

Супрацоўнікі міліцыі не складалі ніякіх пратаколаў, тым не менш пратрымалі траіх непаўнагадовых у пастарунку больш за 3 гадзіны. У дзеяньнях маладафронтайцаў не было выявлены складу злачынства, аднак міліцыянты выклікалі бацькоў

затрыманых ды пагражалі проблемамі на працы, вучобе.

Паўла Сяргея, які жыве ў Маладэчна, не вызвалілі на працы ў 6 гадзінай. Хлопцу пагражалі, што адвязуць у разьмерковальнік на Акрэсціна. У Маладэчна ў 11 гадзінай ночы да маці Паўла завіталі міліцыянты. Жанчыну давялі да сылёзаў, пагражалі адказнасцю за незаконную дзеяньніцу сына, але ў чым яна выяўлялася – не патлумачылі. Міліцыянты спачатку тэлефанаваныя, затым асабіста патрабавалі забраць сына з менскага аддзялення міліцыі.

"Мяне абураюць беззаконныя дзеяньні супрацоўнікаў сілавых структур, якія разумеюць сваю беспакаранасць, – заявіў Павел Сяргей. – На ўсе мае просьбы патлумачыць, у чым я вінаваты, мне толькі пагражалі".

Павел Сяргей падаў скаргу ў гарадzkую пракуратуру Менску на беспадстайнае затрыманье, абразы і зьбіцё з боку міліцыянтаў Маскоўскага РУУС. Беспадстайнае затрыманье абскарджаюць таксама астатнія актыўісты.

На ўесь съвет

Прагучала інфармацыя
аб прымяненіі катаўання
у Беларусі

На Канферэнцыі АБСЕ, прысьвечанай чалавечаму вымярэнню, якая праходзіць у Варшаве з 30 верасня па 8 кастрычніка, прадстаўнік РГА "Прававая ініцыятыва" праваабаронца Сяргея Усьцінава выступіў з разкім паведамленнем аб прымяненіі катаўання ў прырасьцьледаваныіх справаў у Беларусі, а таксама заяўві пра пераслед ахвяраў за паведамленыі аб катаўаннях. Асадлівыі пунктамі вылучыў пытаныі жорсткага разгону мірных сходаў і ўмоваў етрымання адміністрацыйна арыштаваных.

Нагадаем, падобныя Канферэнцыі АБСЕ праводзіцца ў Варшаве штогод, на іх прысутнічаюць прадстаўнікі больш за 400 НДА з розных краін съвету, праваабаронцы, эксперты і афіцыйныя прадстаўнікі з 56 дзяржаваў-удзельніц АБСЕ. Мэтай канферэнцыі з'яўляецца ацэнка сітуацыі з правамі чалавека ў краінах-удзельніцах АБСЕ.

На сесіі 5 кастрычніка закраналася адна з галоўных тэмаў канферэнцыі – забарона на прымяненіе катаўання ў краінах, якія знаходзяцца ў зоне адказнасці АБСЕ.

"Прадстаўнікі дзяржавных органаў Казахстану, Таджыкістану, Узбекістану ў адказ на паведамленыі няўрадавых арганізацый прызначалі парушэнні правоў чалавека ў сваіх дзяржавах. Прадстаўнікі ж МЗС нашай краіны праігнаравалі мяе паведамленне аб катаўаннях, што пацвярджае нежаданье беларускіх уладаў прыслухоўвацца да гэтай праблемы", – адзначыў Сяргей Усьцінав.

Праваабаронца лічыць, што даносіць інфармацыю пра шматлікія катаўаныі і праблемы ўмоваў утрымання арыштаваных у Беларусі трэба ня толькі на нацыянальным, але і на міжнародным узроўні.

"Мой ававязак як праваабаронцы прымаць усе магчымыя меры для паляпшэння сітуацыі з правамі чалавека ў роднай дзяржаве, паколькі інфармацыя часцяком спрыяе рашэнню ўзынятай праблемы. Я ня проста праінфармаваў краіны АБСЕ аб шматлікіх фактах прымяненія ў Беларусі катаўання, я запатрабаваў ад дзяржавы ажыццяўіць шэраг мерадаў па іх прадухіленні", – заявіў С. Усьцінав.

На Канферэнцыі афіцыйным прадстаўнікам Урадаў прадастаўлялася магчымасць даць адказы па сутнасці ўзынятых няўрадавымі арганізацыямі праблемаў гэтых дзяржаваў. Прысутны на канферэнцыі ў якасці афіцыйнай асобы Беларусі прадстаўнік Міністэрства замежных справаў Антон Шмыгаў у сваім выступе пакінуў без каментароў узнятася праваабаронцам пытаные аб прымяненіі катаўання ў Беларусі.